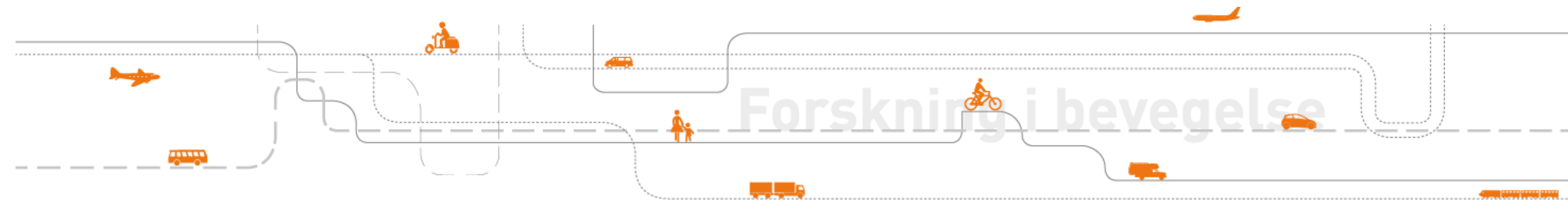

Biler versus byliv i sentrum

ByBy-forum: Planlegging og utvikling i og av sentrum i byer og tettsteder, Oslo, 27.6.2023

Aud Tennøy
PhD By- og regionplanlegging
Forskningsleder Byutvikling og bytransport

Biler versus byliv i sentrum - en evig diskusjon

- **Kamp om arealene: Tilgjengelighet med bil versus plass til andre trafikanter og til byliv**
- Tilgjengelighet med bil til sentrum er viktig i mange byer – krever areal
 - Tilgjengelighet fra regionen og bilavhengige deler av byen
 - Plass til kjøring og parkering, gjør områdene inntil veier, gater og parkering mindre attraktive og brukbare for andre formål
- Tilgjengelighet med andre transportmidler er også viktig – krever areal
 - Brede nok fortau, bilfrie områder, sykkelfelt, sykkelparkering, kollektivfelt og -holdeplasser
- Aktiviteter i sentrum som gir innhold, trivsel og tilhørighet for alle – krever areal
 - Plasser, torg, uteservering, vareutstilling, lekeplasser, trær, blomster, park, mv.
- Tilgjengelighet for varelevering, renovasjon, mv. – krever areal
- **Hva skal prioriteres? Hva bidrar mest til å styrke sentrum?**

Hva mener vi med 'å styrke sentrum'?

- Innbyggere skal bruke sentrum oftere
- De skal like bedre å være der
- De skal få dekket sine behov for handel, service og offentlige møteplasser i sentrum bedre
- Det skal være lettere å komme dit

=>

- Handel og service skal trives og lykkes bedre i sentrum
- Det skal være mer attraktivt for innbyggere og næringsliv å etablere seg i og ved sentrum
- Det skal bli mer attraktivt for utbyggere å bygge boliger og arbeidsplasser i og ved sentrum

Attraksjon versus tilgjengelighet

- **Innbyggere skal bruke sentrum oftere**
- **De skal like bedre å være der**
- De skal få dekket sine behov for handel, service og offentlige møteplasser i sentrum bedre
- **Det skal være lettere å komme dit**

=>

- Handel og service skal trives og lykkes bedre i sentrum
- Det skal være mer attraktivt for innbyggere og næringsliv å etablere seg i og ved sentrum
- Det skal bli mer attraktivt for utbyggere å bygge boliger og arbeidsplasser i og ved sentrum

Hvor attraktivt det er og hva de kan gjøre i sentrum

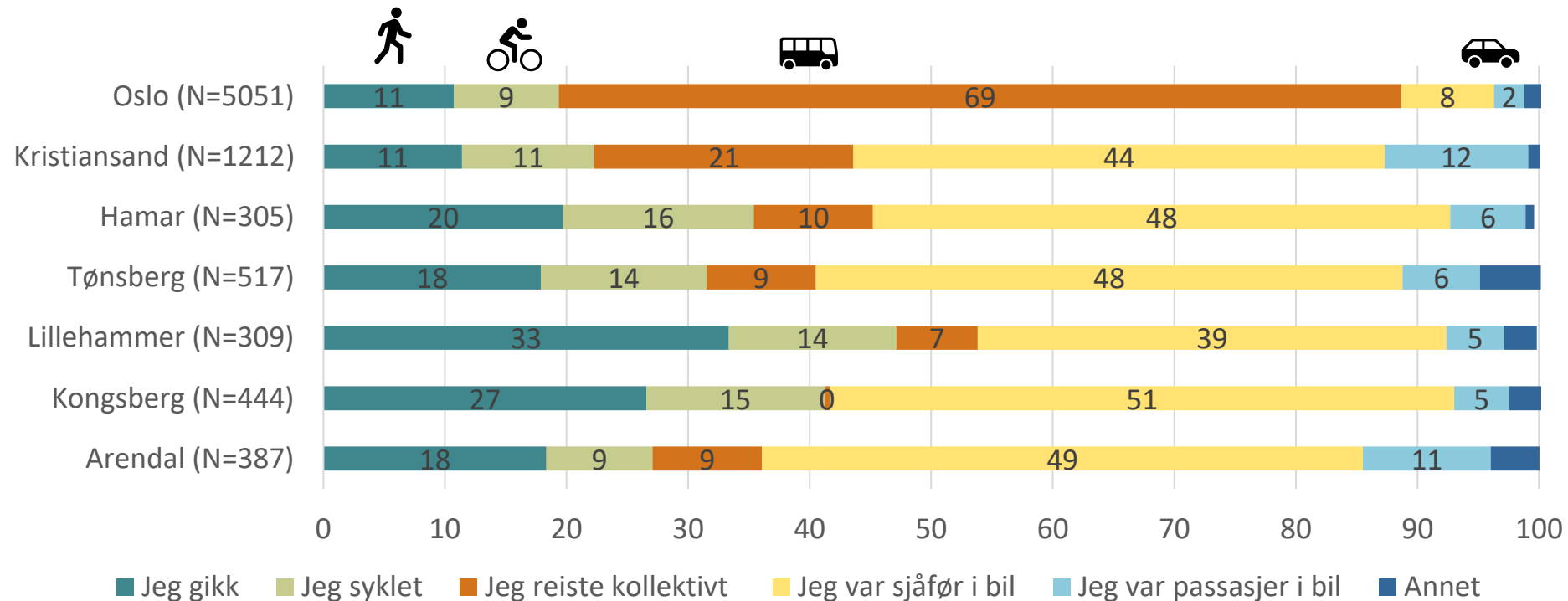
Hvor ofte de bruker/ besøker sentrum

Tilgjengelighet/ reisemotstand med ulike transportmidler

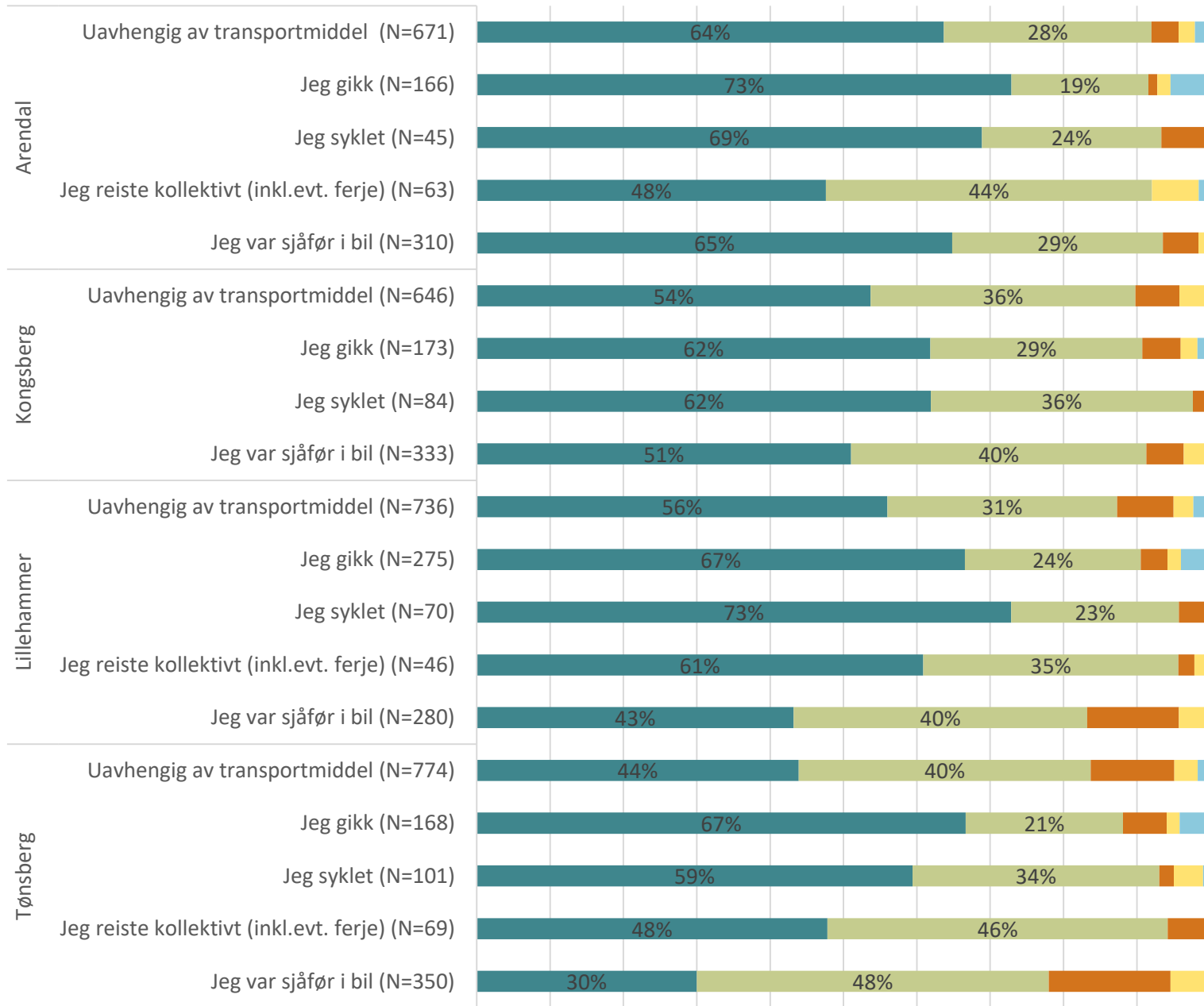
Hvordan reiser folk til sentrum?

Hvordan reiste du sist du var i sentrum (u/ jobb o.l.)? Prosent

Hagen, Tennøy, Knapskog, Landa-Mata (underveis)

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

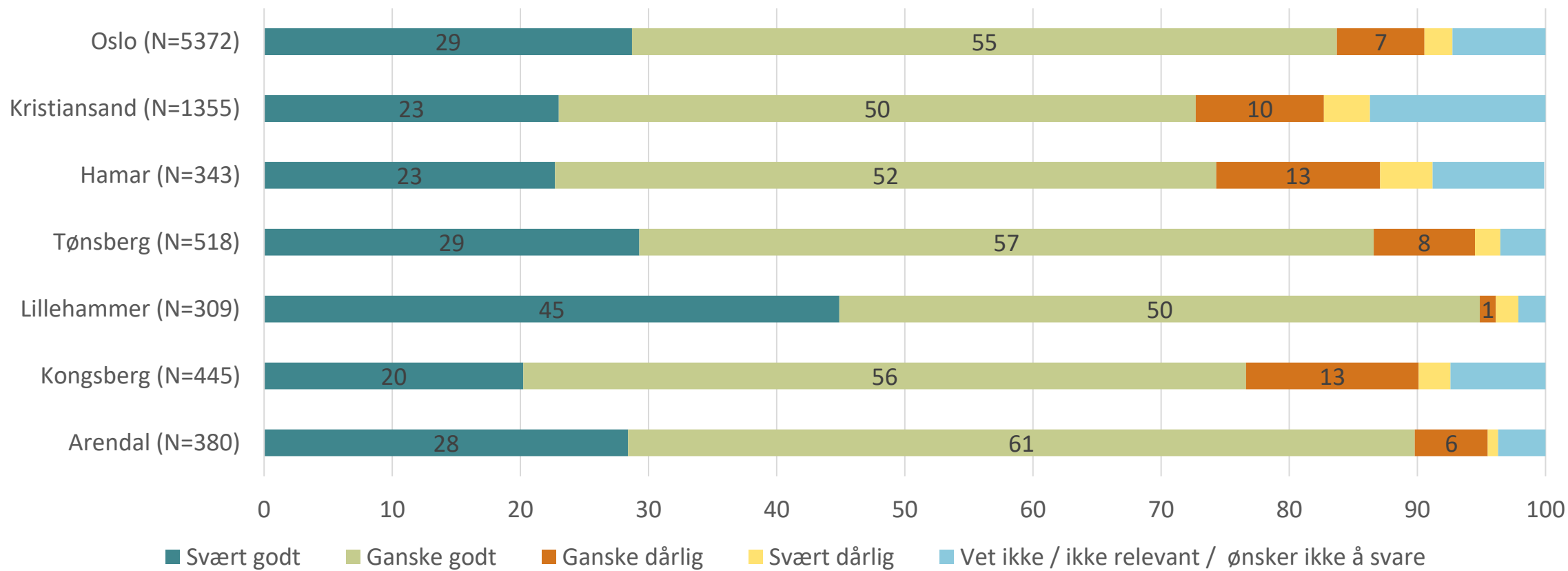

Det er (ganske) lett å komme seg til sentrum med alle transportmidler

Hagen, mfl. (underveis)

Viktigere at de skal like bedre å være i sentrum?

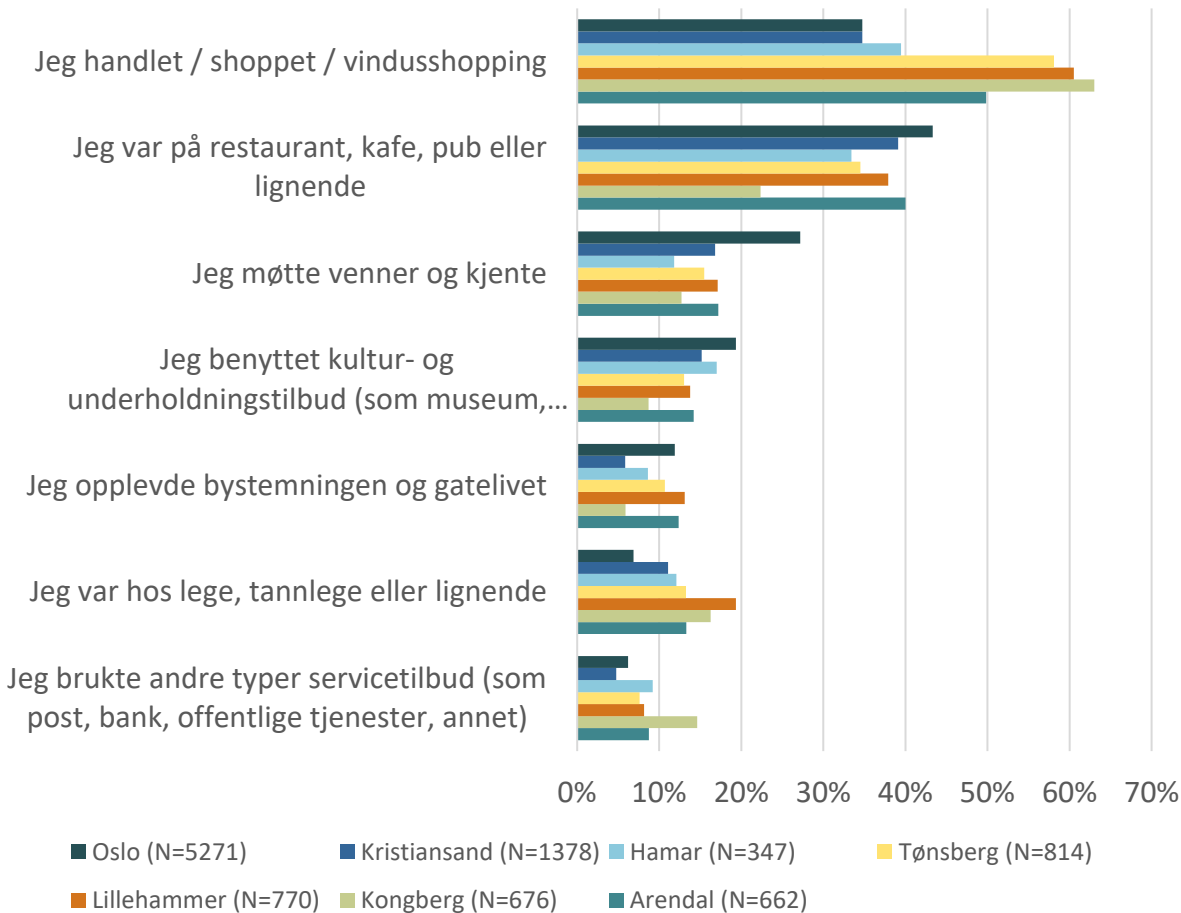
Hvor godt eller dårlig liker du å være i sentrum på denne tiden av året? Prosent

Hagen, Tennøy, Knapskog, Landa-Mata (underveis)

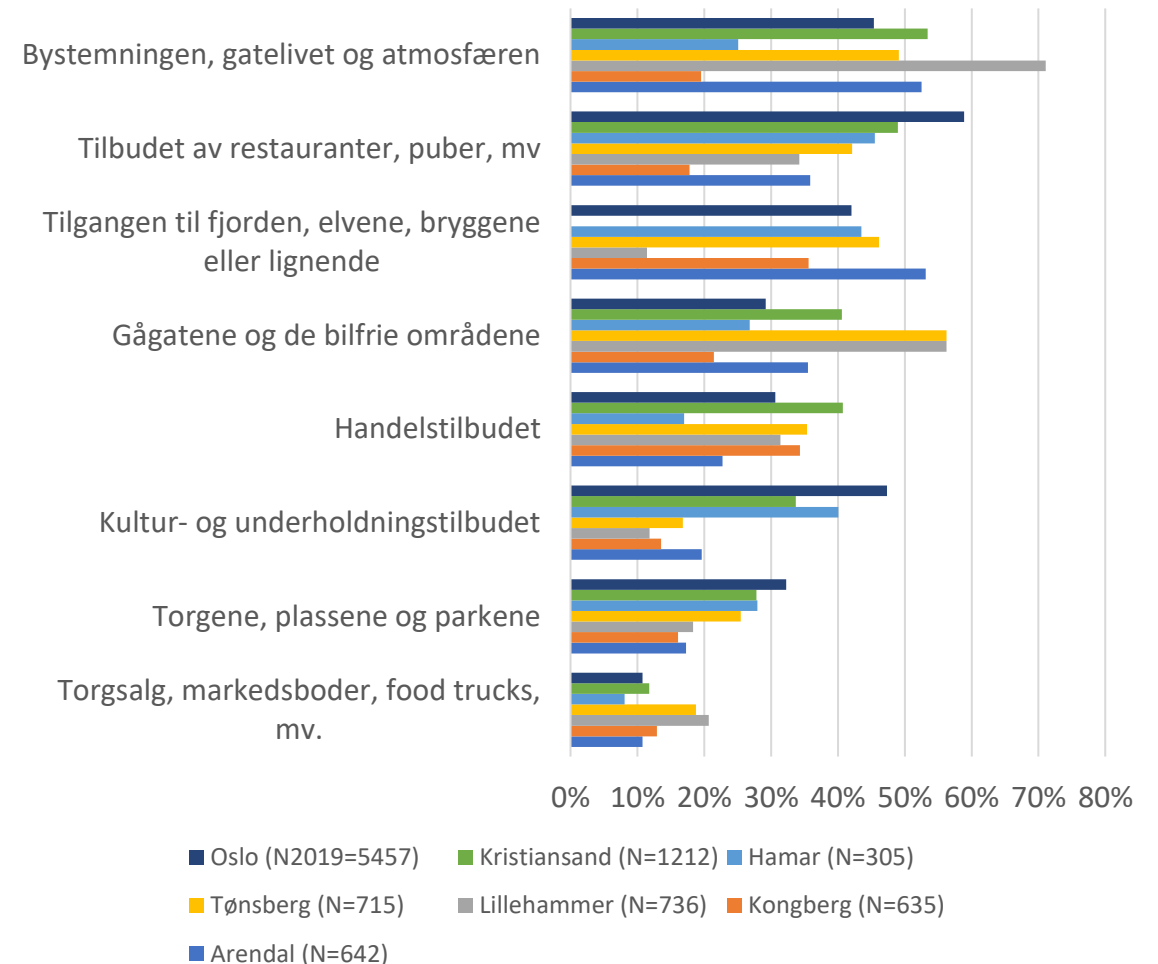
Hva innbyggerne bruker sentrum til og setter pris på

Hva gjorde du sist du var i sentrum (u/ jobb, o.l.)?

Hagen, Tennøy, Knapskog, Landa-Mata (underveis)

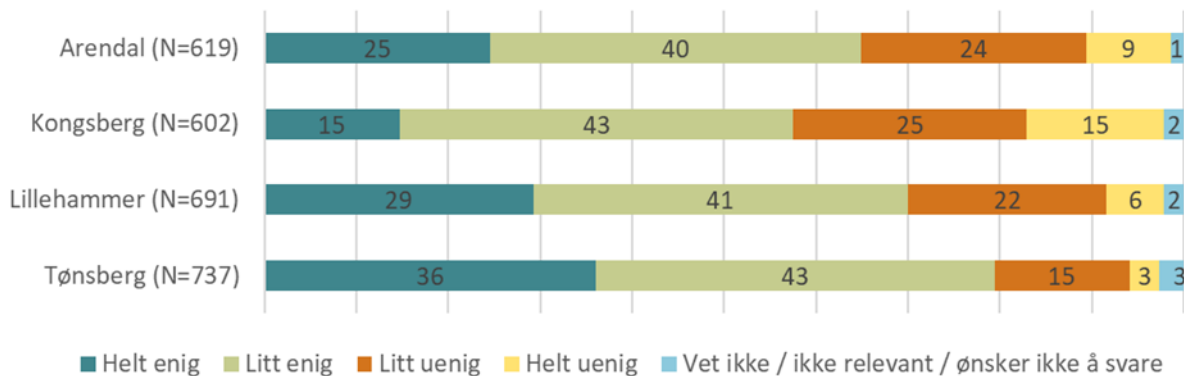
Hva setter du mest pris på ved sentrum?

Bedre på ting de skal gjøre i sentrum?

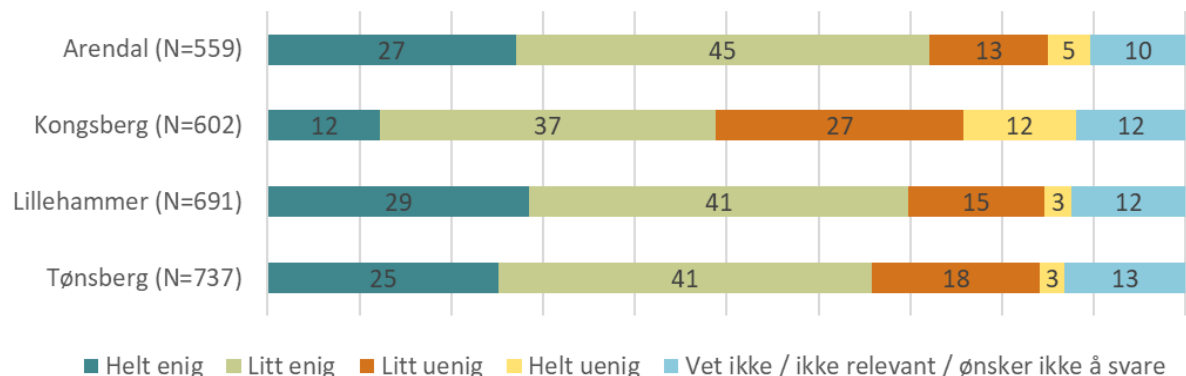
Butikktilbudet i sentrum er variert og attraktivt

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

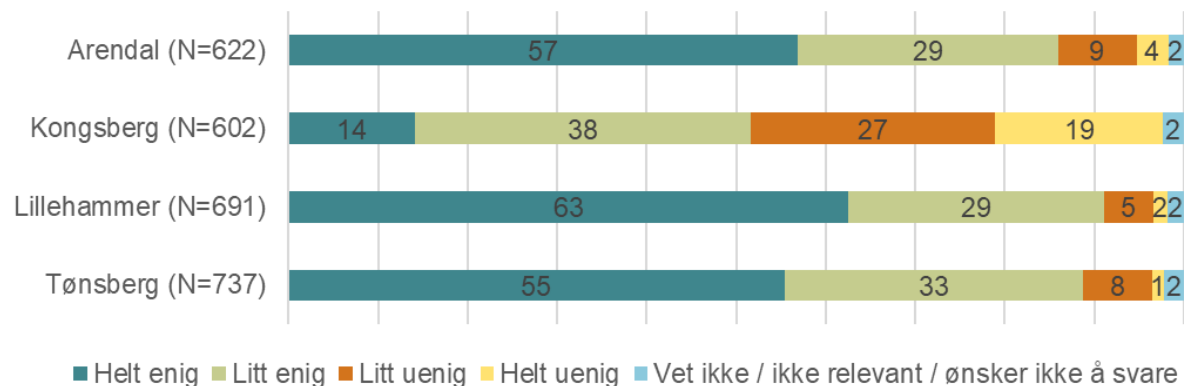
Kultur- og underholdningstilbudet er i sentrum er attraktivt

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

Sentrum har et godt utvalg caféer, restauranter, barer, utesteder, mv.

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

Sentrum har et godt servicetilbud (lege, optiker, post, bank, mv.)

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

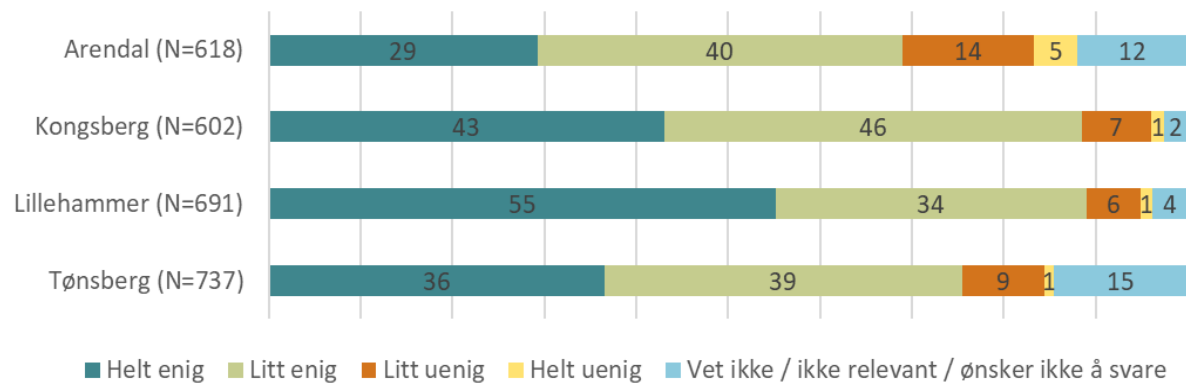

Foto: Oddrun Helen Hagen

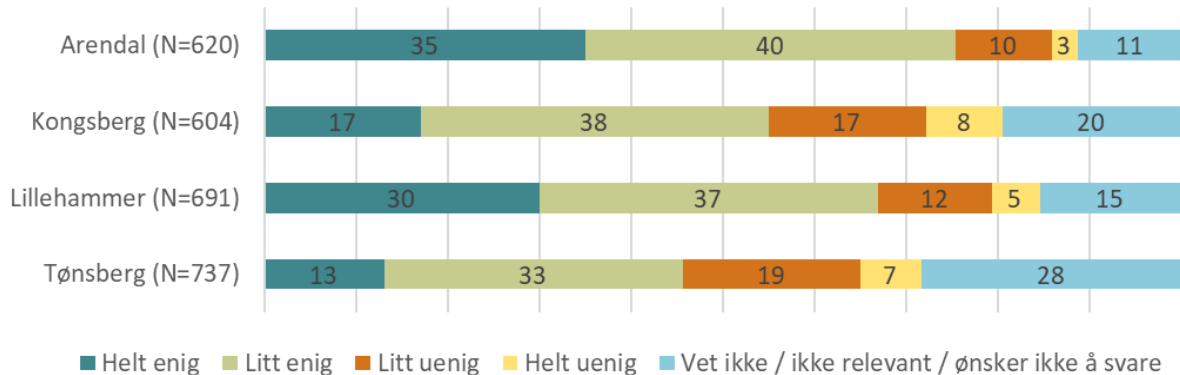

Foto: Marianne Gjörv

Bedre på ting som gjør det hyggelig å være der?

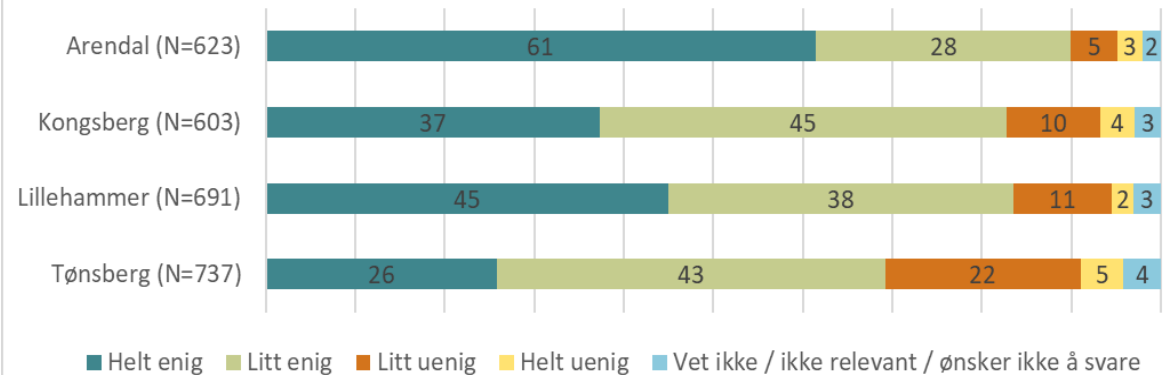
Sentrum har gode lekeplasser og andre aktivitetsarealer

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

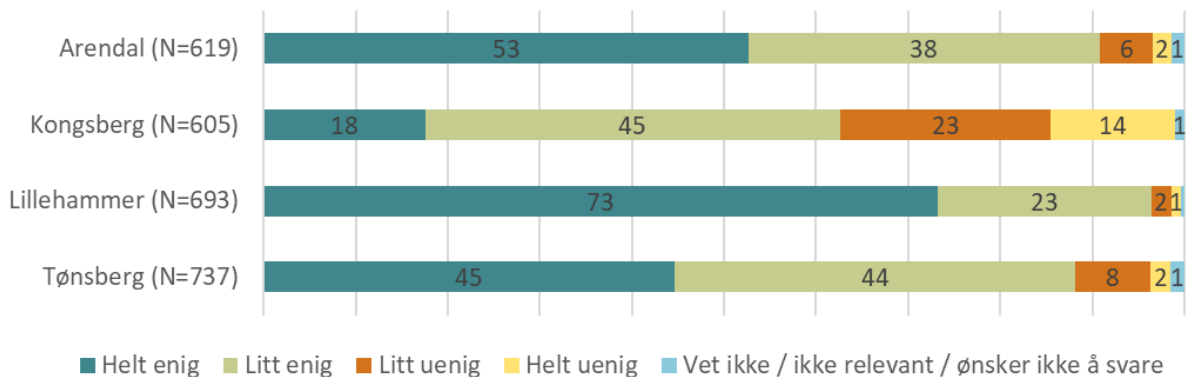
Det er mange blomster, trær og parker som gjør det hyggelig i sentrum

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

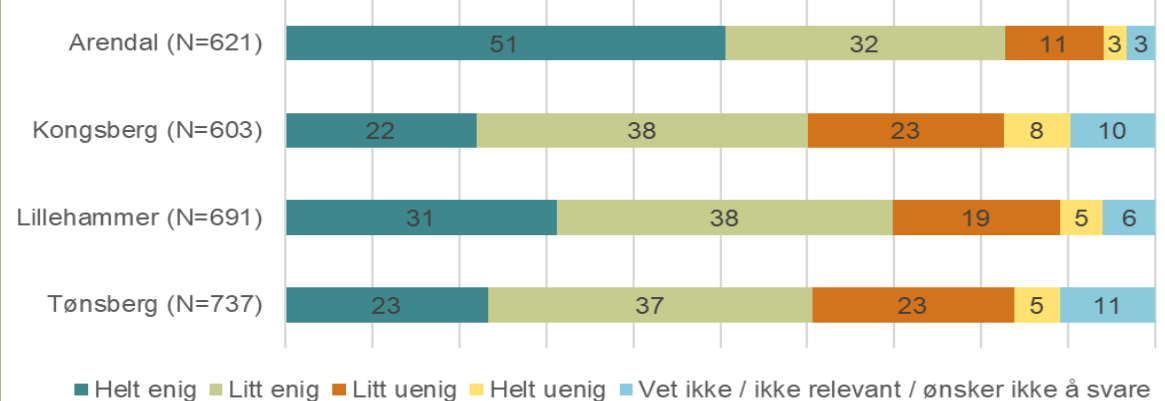
Det er hyggelige gågater, plasser og torg i sentrum

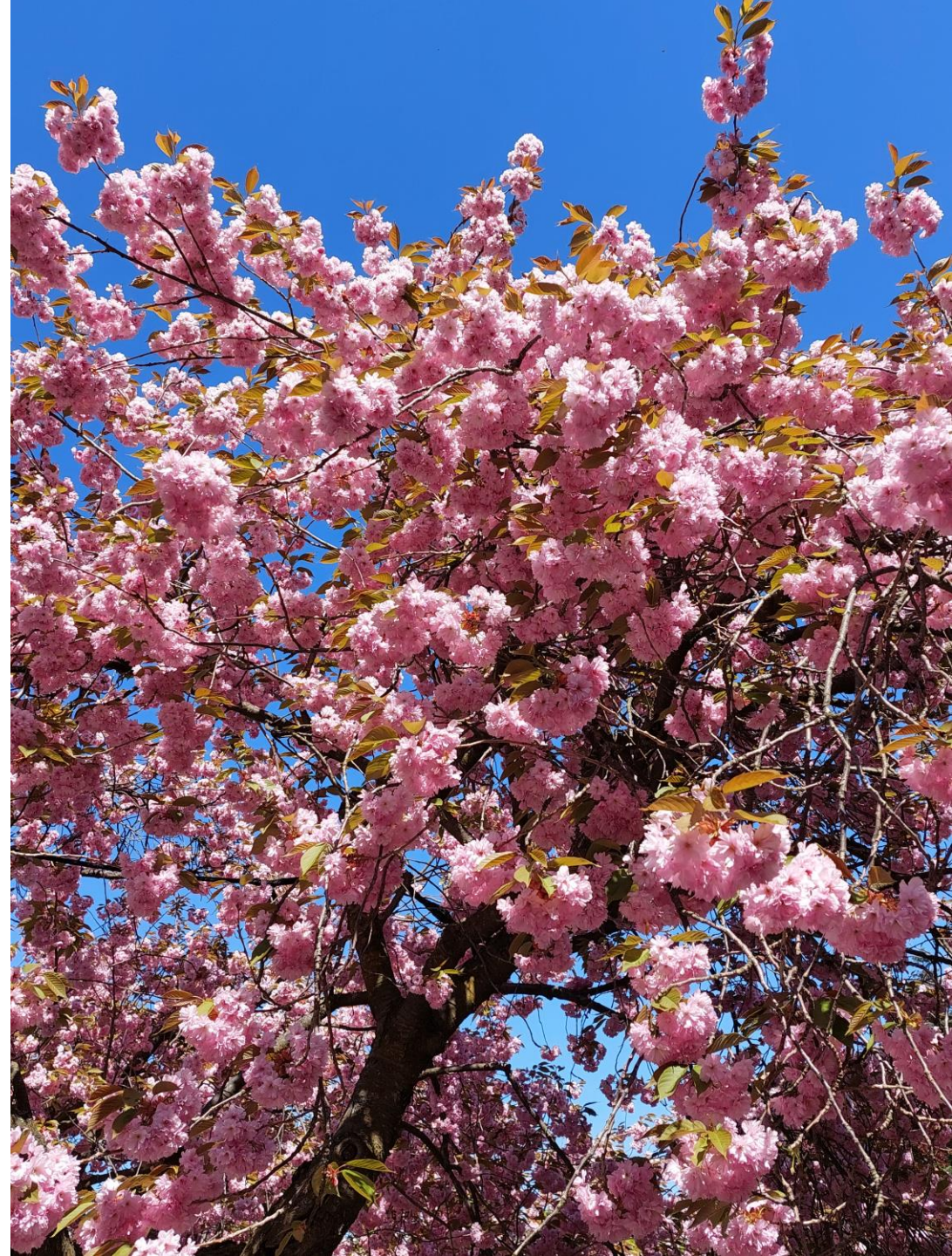
0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

Det er mange nok benker og lignende i sentrum

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

Og ting som er gøy!

Det store stridstemaet:
Fjerning av overflate- og kantsteinsparkering
sentralt i sentrum for å gi plass til byliv og til andre
trafikanter?

Diskusjonstema mange steder

Photo: Aud Tennøy

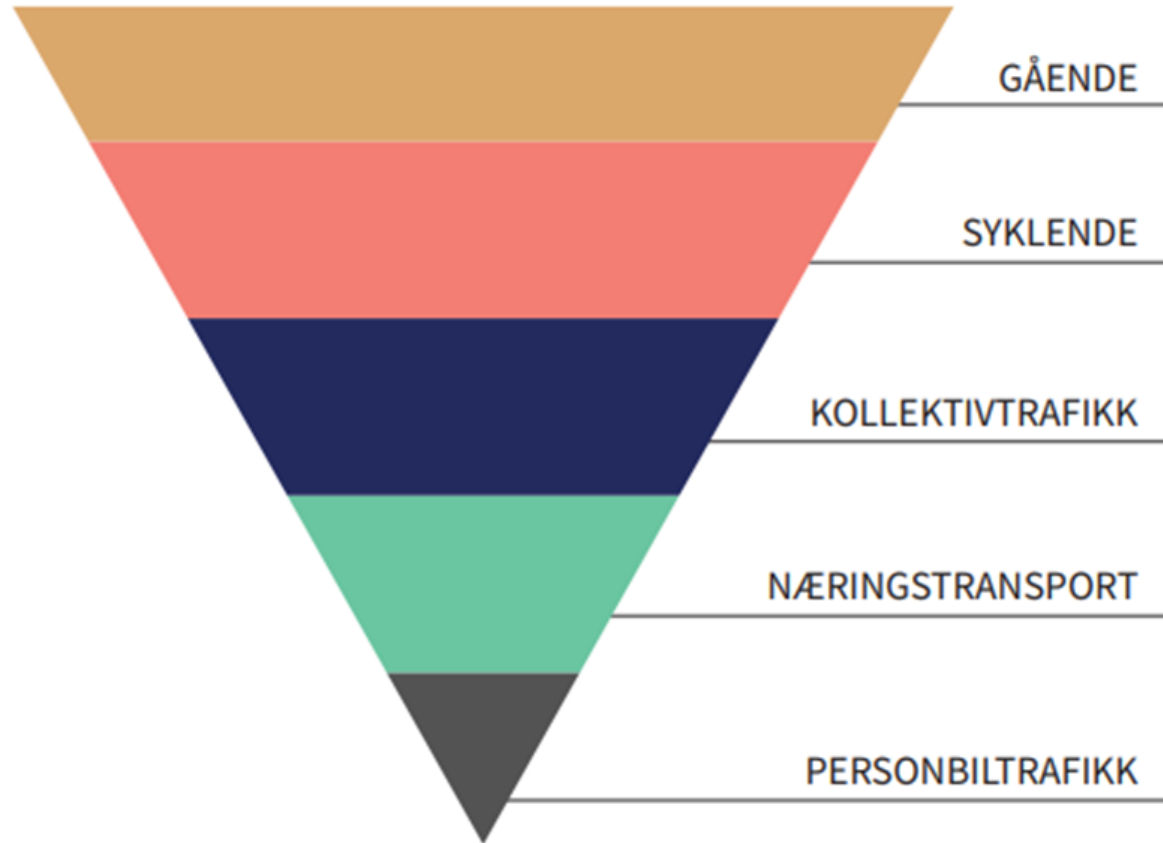

Foto: Oddrun Helen Hagen

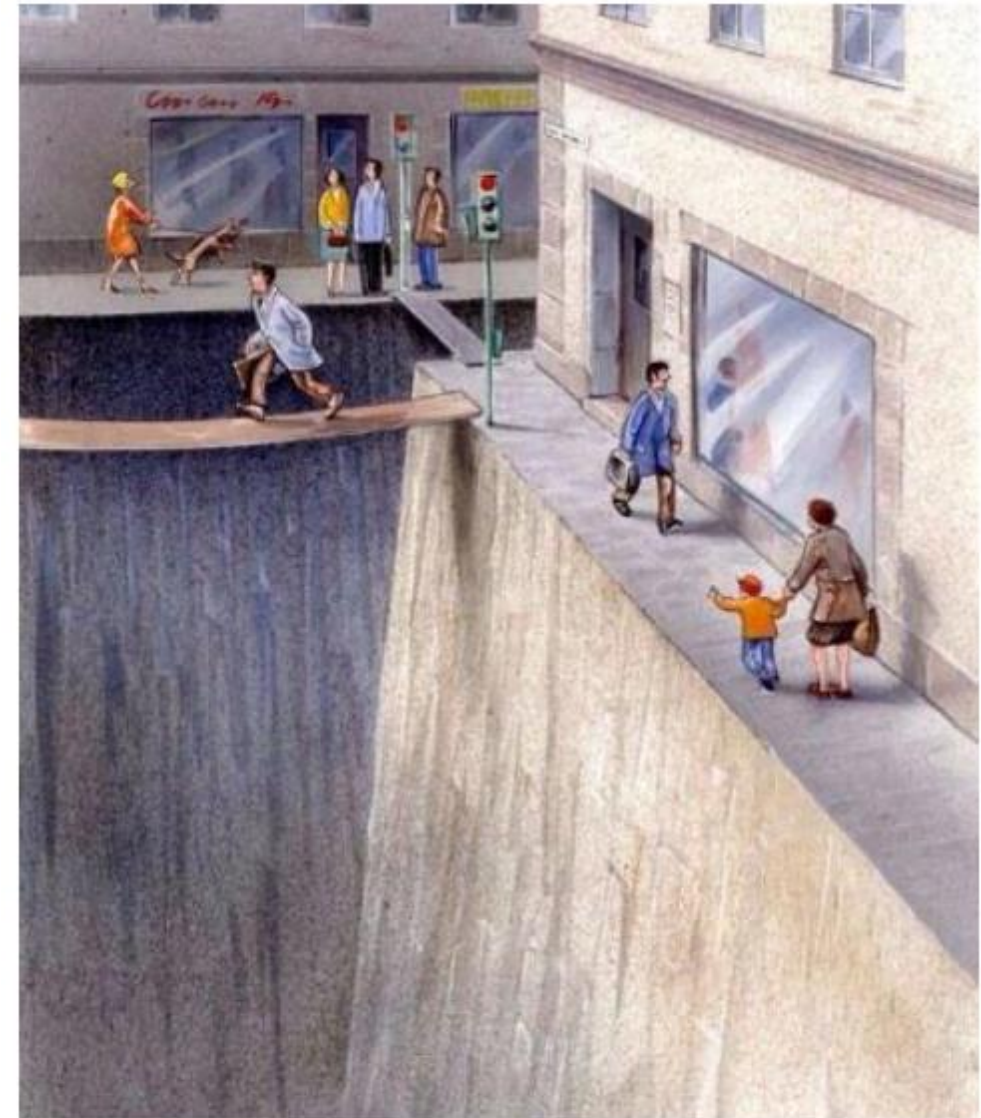
Også i Oslo

Mange sier de vil gjøre slik

Men bilen får mye plass

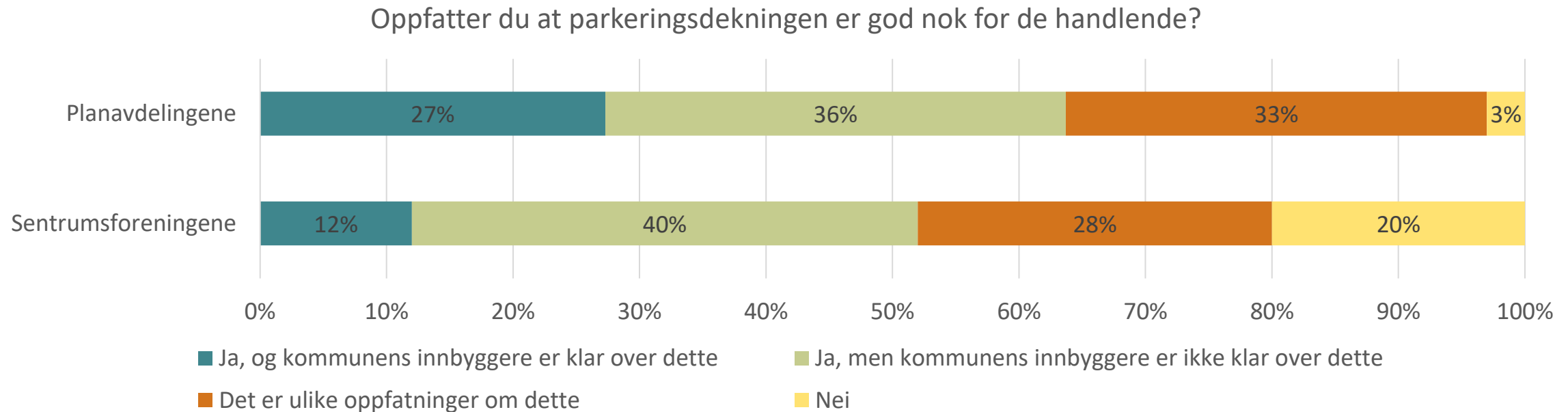

Twitter, via @ThinkCritical12.

Hva er det viktigste din kommune kan gjøre for å gjøre sentrum mer attraktivt som etableringsarena for handel og service? Spørreundersøkelse i 2014

Svaralternativ	Planavdelinger	Sentrumsforeninger
I større grad styre utbygging av nye boliger og arbeidsplasser mot sentrum	76 %	56 % (3)
I større grad si nei til utbygging utenfor sentrum	52 %	24 %
Større politisk engasjement for å styrke rammebetingelsene	49 %	68 % (1)
Gjøre sentrum mer trivelig	49 %	28 %
Skaffe seg større kunnskap om hva som kreves for at handelen skal trives i sentrum	46 %	32 %
Tydligere kommunal satsing på å styrke rammebetingelsene for sentrumshandelen	42 %	60 % (2)
Begrense konkurransen fra handel utenfor sentrum	42 %	20 %
Forbedre drift og vedlikehold i sentrum	27 %	40 % (5)
Forbedre den generelle tilgjengeligheten til sentrum	24 %	32 %
Forbedre parkeringsmulighetene i sentrum	18 %	36 % (4)
Finne løsninger på problemer knyttet til varelevering	3 %	0 %

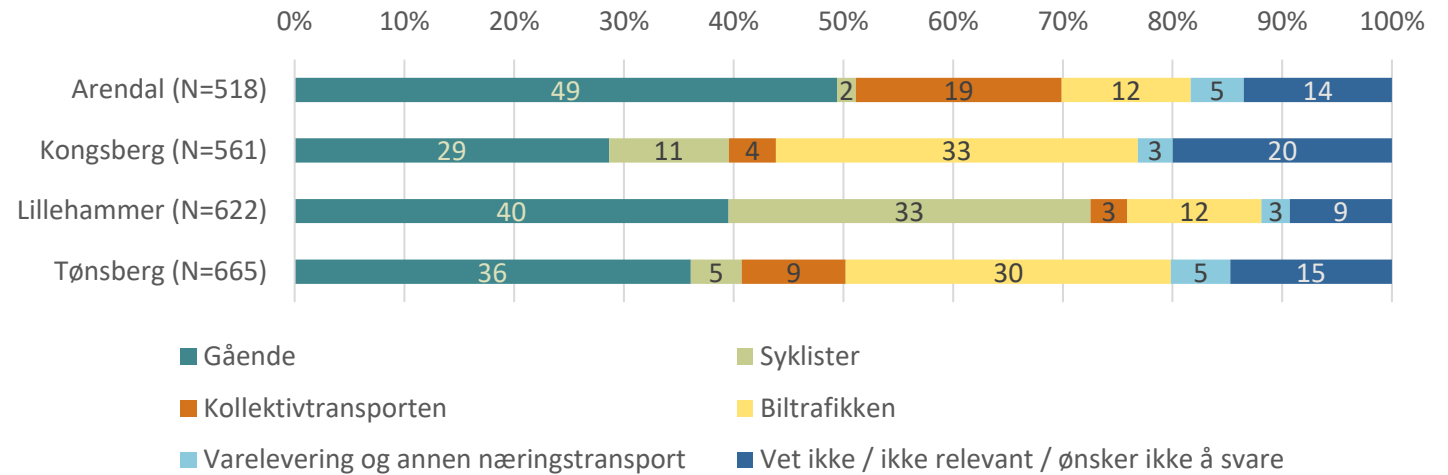
Litt ulike oppfatninger om parkeringsdekningen

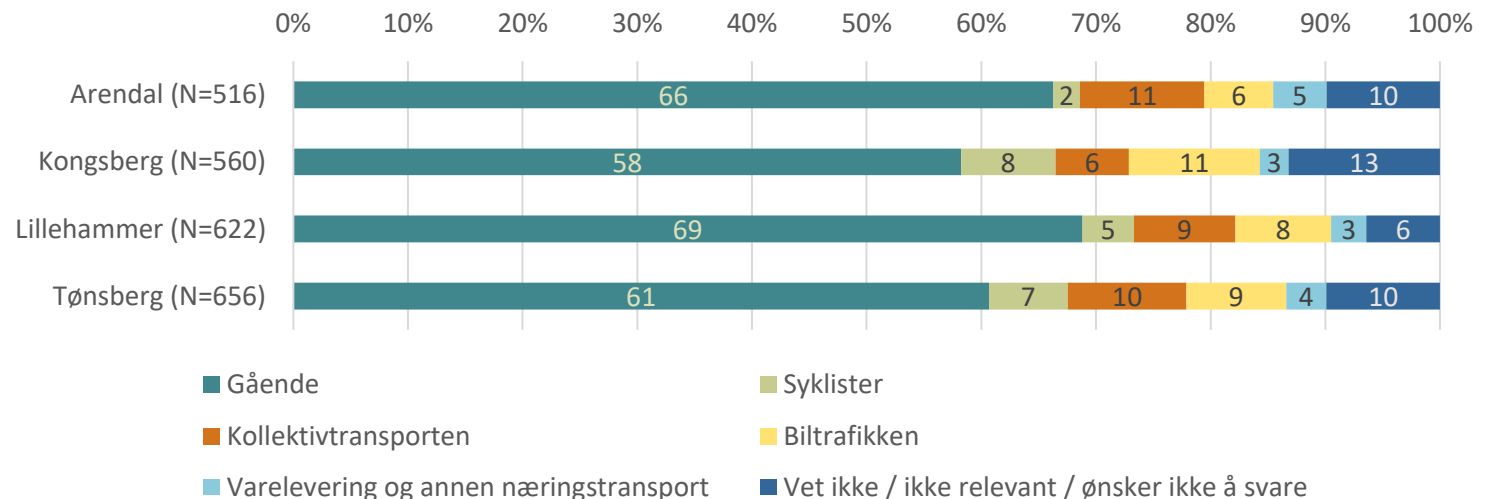
Tennøy, Midtskog, Øksenholt og Nore (2014), Tennøy, Tønnesen og Øksenholt (2015)

Hva mener innbyggerne bør prioriteres?

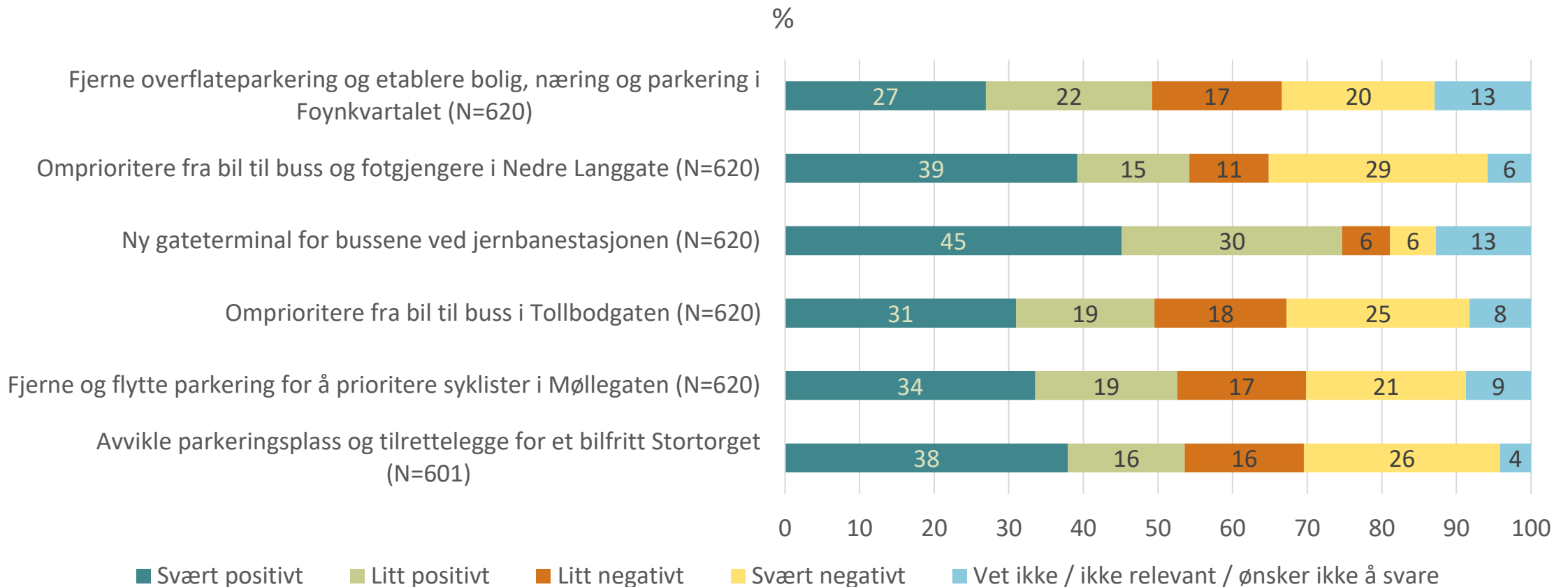
Hvilke trafikanter har høyest prioritet i sentrumsgatene i dagens situasjon?

Hvilke trafikanter bør ha høyest prioritet i sentrumsgatene i fremtiden?

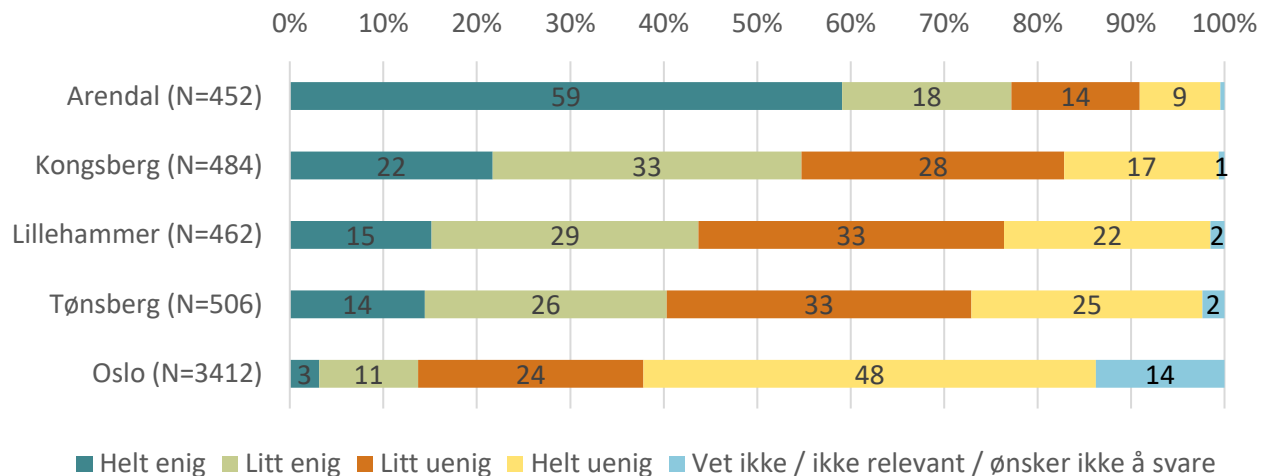
Hva svarer innbyggerne på spørsmål om konkrete prosjekter?

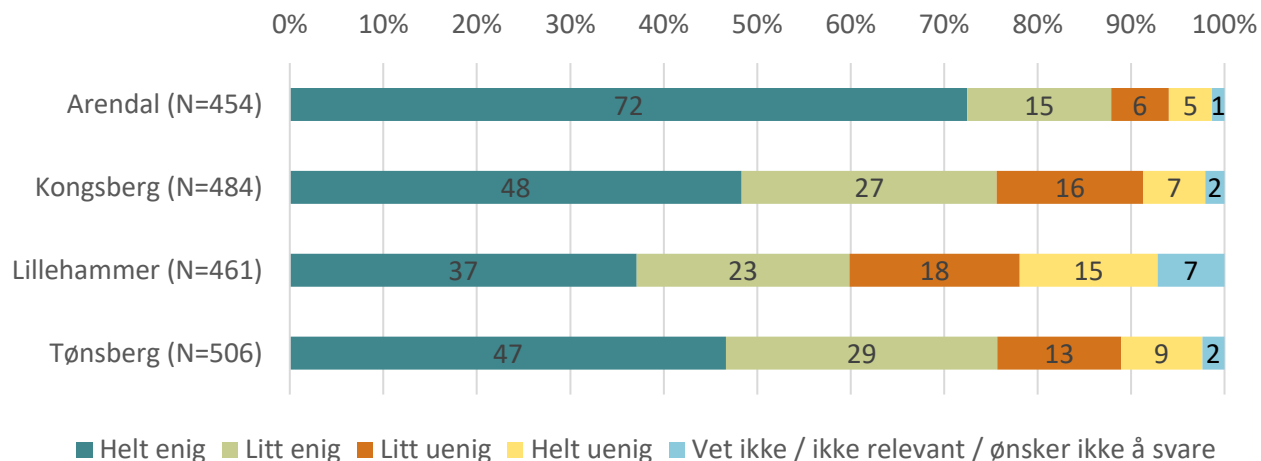
Hagen, mfl. (underveis)

Hva synes de om parkeringstilgjengeligheten?

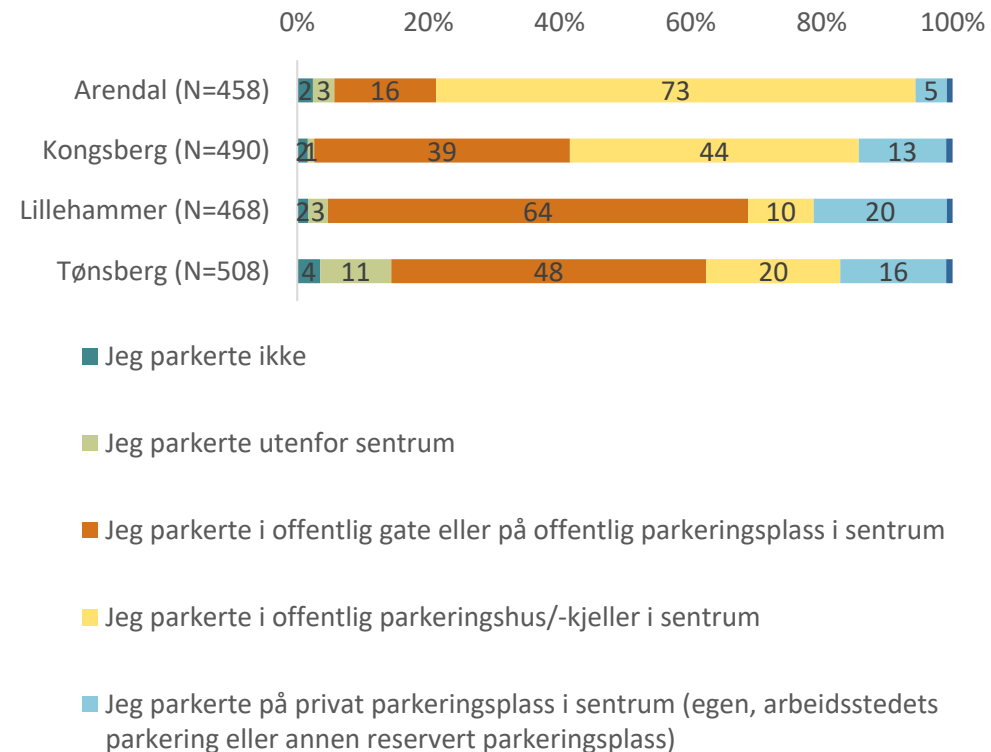
Det er lett å finne parkeringsplass i sentrum

Jeg er komfortabel med å parkere i parkeringshus/-kjeller i sentrum

Hvor parkerte du sist du kjørte bil i sentrum?

Smart parkering i sentrum

Erfaringer fra norske byer:

- **I de mest sentrale handlegatene:** Prioritere gående og byliv – ingen eller lite parkering her
- **I gatene inntil handlestrøket:** For de som har ærend i sentrum – korttidsparkering eller progressive satser - rullering, 'alltid ledig plass'
- **I utkanten av sentrum:** Arbeidsparkering og 'langtidsparkering' – gjerne i p-hus

Tennøy, Midtskog, Øksenholt og Nore, 2014

Hva skjer når man omfordeler plass fra biler til andre trafikanter og annen bruk?

Case Oslo sentrum

Oslo sentrum: Reallokering av arealer fra bil til annen bruk

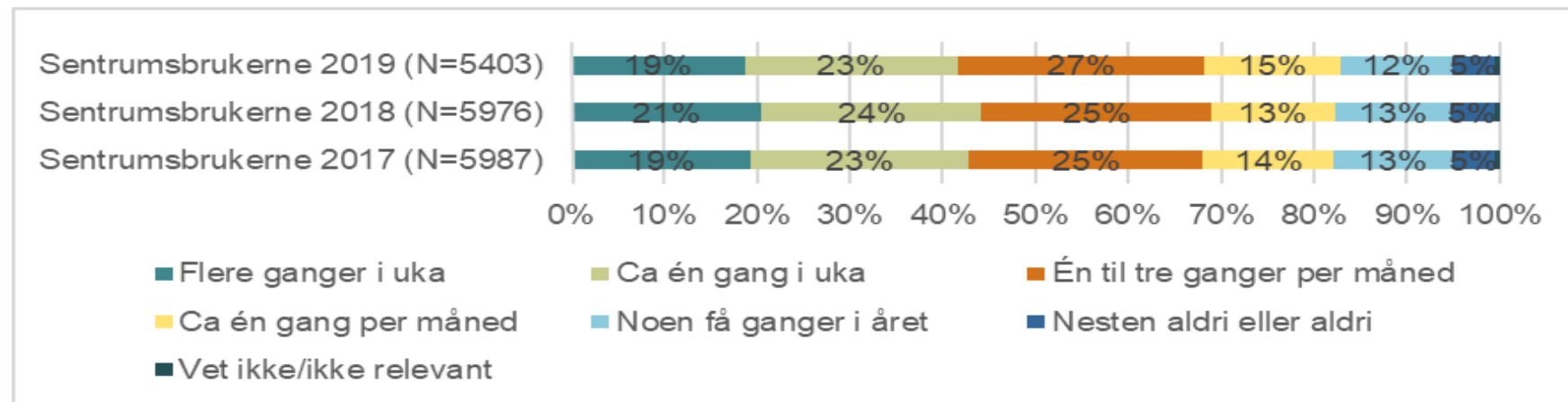
- 2018: De fleste (760) gateparkeringsplassene ble fjernet
- 2019: Barrierer som gjorde at man ikke kan kjøre gjennom sentrum
- 2019 og utover: Etablering av sykkelfelt, bredere fortau, mer plass til byliv og fotgjengere, mye ombygging
- Noen fryktet at dette ville redusere bruken av sentrum og handelen der

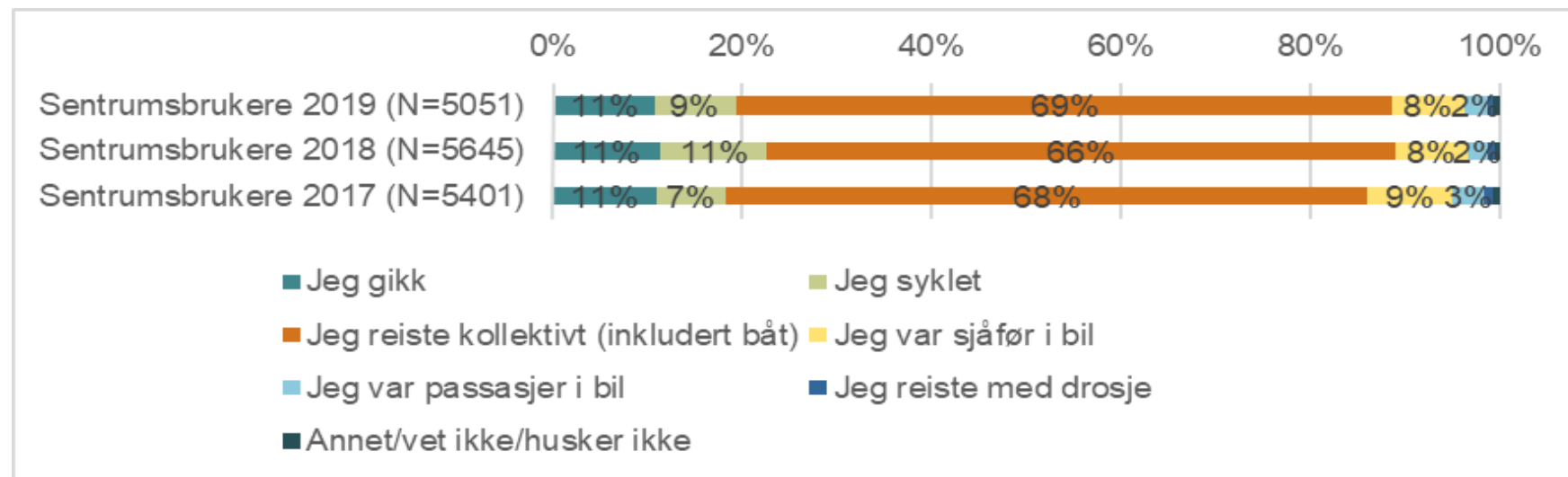
Foto: Oddrun Helen Hagen, TØI

Tilpasninger: Hvor ofte de er der og hvordan de reiser

Hvor ofte de er i sentrum

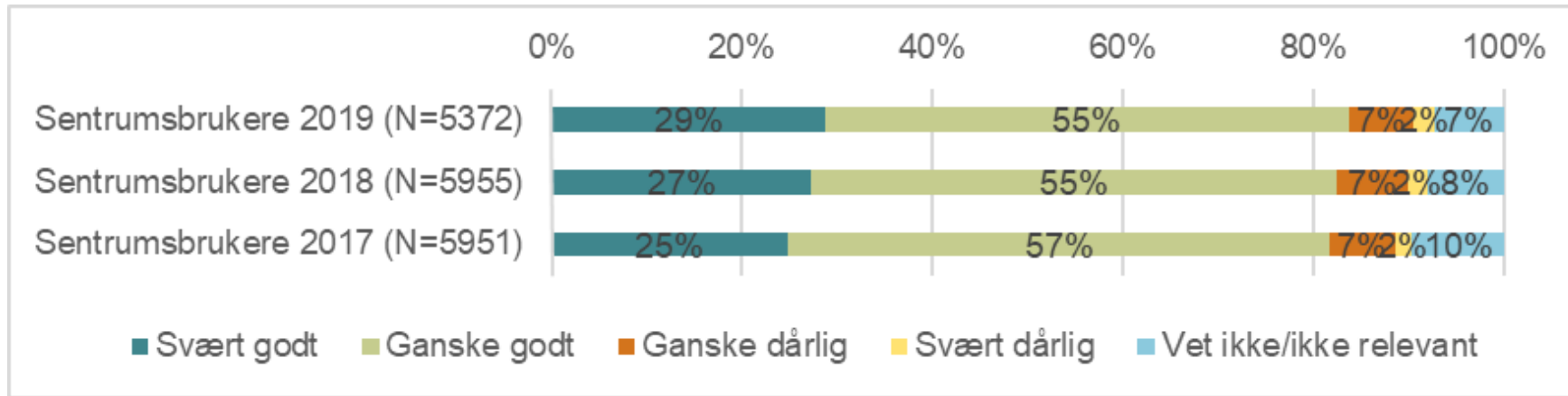

Hvordan de reiser

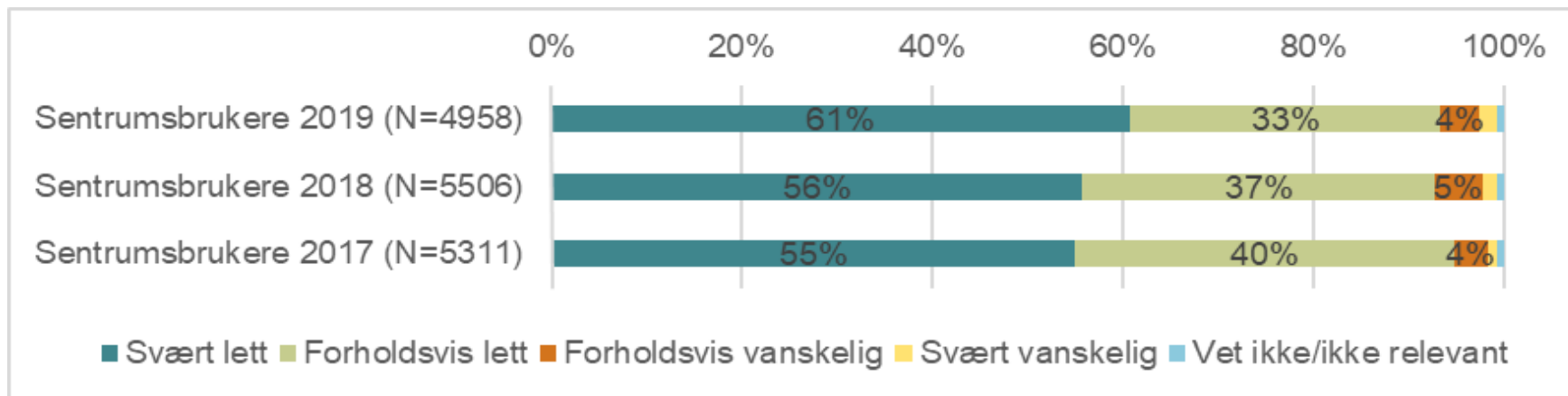

Effekter og konsekvenser

Hvor godt de liker å være i sentrum

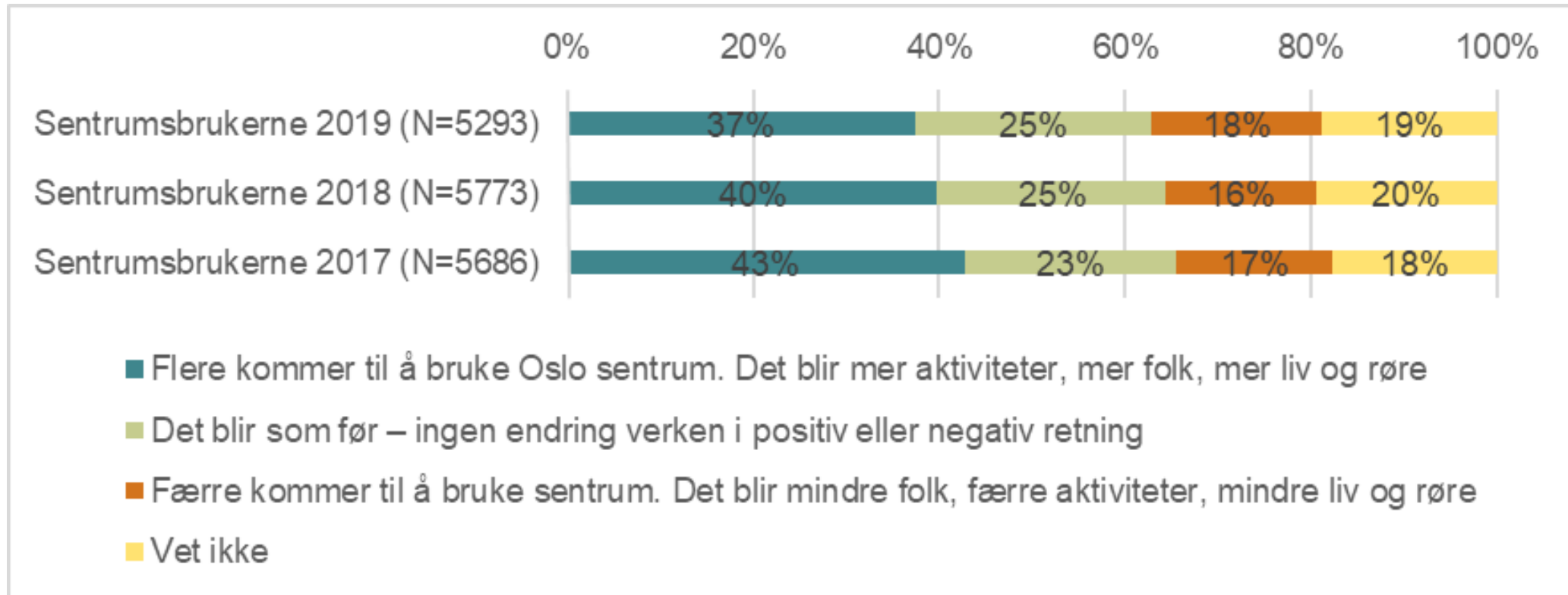

Hvor lett det er å reise til sentrum

Forventninger i befolkningen

Hvordan tror du Bilfritt byliv kommer til å påvirke måten innbyggerne bruker Oslo sentrum?

Hagen og Tennøy, 2020

Oppsummert

- Høy bruk, god tilgjengelighet, høy tilfredshet, lav bilbruk
- Små og positive endringer på alt (sentrum var fortsatt under ombygging i 2019)
- Oppfatningen i befolkningen var vesentlig mer positiv enn inntrykket pressen ga

- Arbeidsreisende
 - Kun marginale endringer i transportmiddelvalg
 - Noe økt fornøydhhet med arbeidsreisen

- Situasjonen for varelevering oppfattes som forverret

Hva kan vi få hvis vi fjerner eller flytter kjøring og parkering?

Hva kan vi få hvis vi fjerner eller flytter kjøring og parkering?

- Bedre plass, fremkommelighet, sikkerhet og komfort for andre trafikantergrupper – mer attraktivt å gå, sykle og reise kollektivt til sentrum og i byen
- Mindre støy, barrierer, utrygghet, mv. for sentrumsbrukerne
- Plass til:
 - Mer uteservering og vareutstilling (blomsterbutikk!)
 - En fet lekeplass midt i sentrum
 - Flere trær, blomster og andre ting som gjør det fint
 - Mange benker - der det er liv og røre
- Hvis bare en ting – rydd bort biler og lag en fet lekeplass midt i sentrum!
- Gjelder byer og tettsteder av alle størrelser

Foto: Oddrun Helen Hagen

Foto: Siri Wolland/ Ullensaker kommune

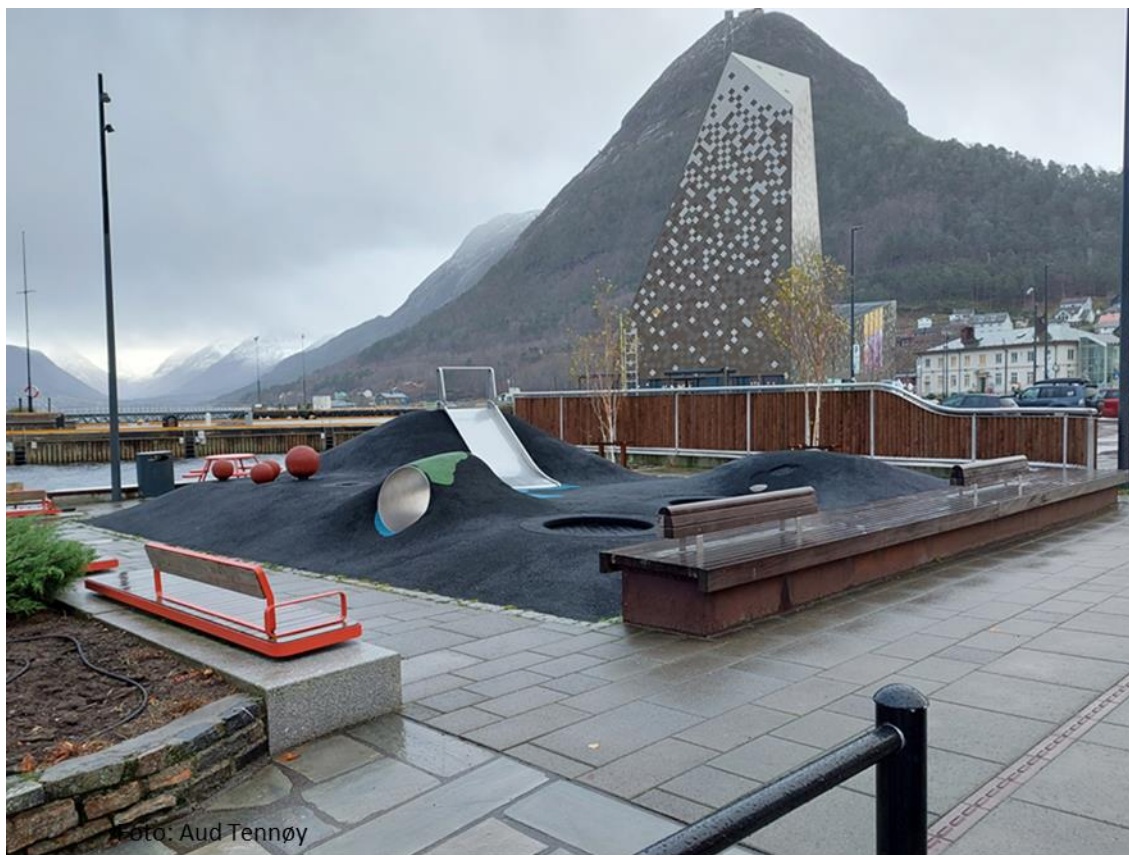

Foto: Aud Tennøy

Foto: Oddrun Helen Hagen

Foto: Oddrun Helen Hagen

Foto: Oddrun Helen Hagen

Mer plass til byliv

Foto: Oddrun Helen Hagen

Foto: Oddrun Helen Hagen

Foto: Aud Tennøy

Foto: Aud Tennøy

Bedre tilgjengelighet for alle andre trafikantgrupper

Foto: Aud Tennøy

Takk!

